

به نام خدا

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

کارگاه جمع بندی و حل تست

حقوق جزا

سردفتری ۱۴۰۱

مدرس: دکتر صدیقه گلستان رو

کارگاه جزا ۱

۱- کریم که یک شخص ایرانی است در امریکا، مرتکب یک فقره کلاهبرداری با استفاده از امضای جعلی یکی از معاونان رئیس جمهور علیه ب که او نیز یک شخص ایرانی است می شود که طبق قانون امریکا این عمل جرم است. الف بر اساس کدام یک از صلاحیت های زیر در ایران می تواند تحت تعقیب قرار گیرد؟

- (۱) تنها از طریق صلاحیت شخصی فعال
- (۲) الف طبق هر دو صلاحیت شخصی فعال و واقعی می تواند تحت تعقیب قرار گیرد
- (۳) تنها از طریق صلاحیت شخصی واقعی
- (۴) الف هم بر اساس صلاحیت شخصی فعال هم صلاحیت شخصی منفعل و هم صلاحیت واقعی می تواند تحت تعقیب قرار گیرد

۲- چنانچه مجلس قانونی را برای اجرای آزمایشی از سال ۱۳۹۷ تا سال ۱۴۰۰ تصویب کرده و در آن عنوان داشته باشد که استفاده از فیلتر شکن مستوجب جزای نقدی درجه ۵ می باشد و الف در سال ۱۳۹۹، از فیلتر شکن استفاده نماید، در صورت اتمام مهلت قانون و زائل شدن عنوان مجرمانه استفاده از فیلتر شکن اگر الف در سال ۱۴۰۱ تحت تعقیب قرار گیرد، دادگاه یا دادسرا چه حکمی صادر خواهد نمود؟

- (۱) حسب مورد قرار منع تعقیب یا حکم برائت به دلیل اتمام مهلت و نسخ شدن جرم ارتكابی
- (۲) مورد از موجبات جهات تخفیف است و قاضی می تواند مجازات مرتکب را تخفیف دهد
- (۳) قاضی می تواند از یکی از نظامات تعویق صدور حکم یا تعلیق اجرای مجازات یا نظام نیمه آزادی استفاده نماید
- (۴) جزای نقدی درجه ۵

۳- کامران در سال ۱۴۰۰ مرتکب جرمی درجه ۳ می شود و در سال ۱۴۰۱ به مجازات آن محکوم می شود که مرجع صالح اعتراض به آن دیوان عالی کشور است اما در مهلت اعتراض به آرا، با تصویب قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، مجازات جرم ارتكابی به درجه ۴ تقلیل پیدا می کند که مرجع صالح اعتراض به آن دادگاه تجدید نظر می باشد، چنانچه الف بخواهد به حکم اعتراض نماید، در چه صورت قاعده اجرای فوری اعمال خواهد شد؟

- (۱) در هیچ صورت، قاعده اجرای فوری اعمال نمی شود و دیوان عالی کشور مرجع صالح نسبت به اعتراض خواهد بود
- (۲) در هر صورت قاعده اجرای فوری اعمال می شود و دادگاه تجدید نظر صالح به رسیدگی خواهد بود
- (۳) در صورتی که اعمال قاعده اجرای فوری به نفع متهم باشد، دادگاه تجدید نظر صالح به رسیدگی خواهد بود
- (۴) در صورتی که اعمال قاعده اجرای فوری به ضرر متهم باشد، دیوان عالی کشور مرجع صالح نسبت به اعتراض خواهد بود

۴- کدام یک از جرایم زیر در صورتی که موجب اخلال در نظم و امنیت نباشد در یکی از روزنامه های محلی منتشر خواهد شد؟

- (۱) اختلاس یک میلیارد ریال یا بیشتر با مجازات انفصال دائم از خدمات دولتی
- (۲) قاچاق ارز یک میلیارد ریال با مجازات ضبط ارز مکشوفه
- (۳) ارتشا کمتر از یک میلیارد ریال با مجازات انفصال دائم از خدمات دولتی
- (۴) جرایم مالیاتی بیش از یک میلیارد ریال با مجازات ۱۰ سال حبس

۵- کریم مرتکب جرمی با مجازات قضایی ۱۱ سال حبس شده است، پس از گذشت نصف مدت حبس، چه کسانی موظف به پیشنهاد آزادی مشروط به دادگاه می باشند؟

- (۱) قاضی اجرای احکام
(۲) قاضی اجرای احکام و دادستان
(۳) قاضی اجرای احکام و دادستان و محکوم علیه
(۴) قاضی اجرای احکام و محکوم علیه

۶- مطابق قانون کاهش مجازات های حبس تعزیری، کدام یک از جرایم زیر قابل تعویق نیستند؟

- (۱) بخشی از مجازات جرایم علیه امنیت در صورت همکاری موثر مرتکب در کشف جرم
(۲) کلاهبرداری
(۳) قاچاق مواد مخدر
(۴) معاونت در قتل غیر عمدی

۷- در رابطه با تخفیف مجازات، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) امکان تبدیل انفصال دائم به انفصال موقت به میزان پنج تا پانزده سال در راستای تخفیف مجازات
(۲) امکان تقلیل مصادره کل اموال به جزای نقدی درجه یک تا چهار در راستای تخفیف مجازات
(۳) امکان تبدیل انفصال دائم به انفصال موقت به میزان ده تا پانزده سال در راستای تخفیف مجازات
(۴) امکان تقلیل حبس درجه پنج به حبس درجه هفت در راستای تخفیف مجازات

۸- کدام یک از گزینه های زیر از شرایط حکم به معافیت از کیفر نمی باشد؟

- (۱) احراز جهات تخفیف
(۲) فقدان سابقه کیفری
(۳) گذشت شاکی
(۴) اصلاح مرتکب

۹- فرید مرتکب جرم تعزیری قابل گذشت درجه ۱ شده است، در صورتی که او قبلاً یک جرم تعزیری مستوجب حبس درجه ۲ انجام داده باشد، از کدام یک از نهاد های زیر با رعایت شرایط قانونی می تواند استفاده نماید؟

- (۱) آزادی مشروط
(۲) نظام نیمه آزادی
(۳) آزادی تحت نظارت سامانه های الکترونیکی
(۴) گزینه ۱ و ۳

۱۰- سبحان که پسری ۸ ساله است مرتکب شرب خمر شده و دادگاه تشخیص می دهد که هنگام شرب خمر حرمت رفتار ارتكابی را درک می کرده است و ساسان که پسری ۱۶ ساله است مرتکب زنای به عنف شده است، اگر دادگاه تشخیص دهد که ب هنگام زنای به عنف حرمت رفتار ارتكابی را درک نمی کرده است، مجازات الف و ب به ترتیب چه خواهد بود؟

- (۱) مجازات ندارد/ مجازات ندارد
(۲) اقدام تامینی/ اقدام تامینی
(۳) اجرای حد/ اقدام تامینی
(۴) اقدام تامینی/ اجرای حد

۱۱- خصایص اصلی جرم سیاسی کدام گزینه است؟

- ۱) با انگیزه اصلاح کشور/ علیه مدیریت و نهاد های سیاسی ایران /بدون قصد ضربه زدن به نظام
- ۲) بدون انگیزه اصلاح کشور/علیه نهاد های فرهنگی ایران/بدون قصد ضربه زدن به اساس نظام
- ۳) با انگیزه اصلاح کشور/علیه مدیریت و نهاد های سیاسی ایران/با قصد ضربه زدن به نظام
- ۴) با انگیزه اصلاح کشور/علیه سیاست های داخلی یا خارجی ایران/ بدون قصد ضربه زدن به اساس نظام

۱۲- ضمانت اجرای هر کدام از موارد تعذر اجرای مجازات جایگزین حبس، تخلف از دستور ها و عجز از

پرداخت جزای نقدی، در مجازات های جایگزین حبس به ترتیب کدام یک از گزینه های زیر است؟

- ۱) اجرای حبس/ بار نخست یک چهارم تا یک دوم به مجازات مورد حکم اضافه می شود و بار دوم حبس/ اجرای حبس
- ۲) اجرای حبس/ اجرای حبس/ اجرای حبس
- ۳) اجرای حبس/ بار نخست یک چهارم تا یک دوم به مجازات مورد حکم اضافه می شود و بار دوم حبس/ اجرای بازداشت بدل از جزای نقدی
- ۴) اجرای حبس/ اجرای حبس/ اجرای بازداشت بدل از جزای نقدی

۱۳- کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) عفو خصوصی می تواند مجازات مرتکب را تخفیف دهد
- ۲) عفو خصوصی شامل تمام مجازات های تعزیری می شود
- ۳) عفو خصوصی شامل تمام متهمین و محکومین می شود
- ۴) در صورت عفو عمومی، فرد از حقوق اجتماعی محروم نخواهد شد

۱۴- رحیم در سال ۱۳۹۶ مرتکب جرم همکاری با دول متخاصم که مجازات آن درجه ۴ است شده و به مجازات آن محکوم و در حال تحمل آن می باشد و در سال ۱۳۹۷ مرتکب جرم کلاهبرداری کمتر از یک میلیارد ریال که مجازات آن درجه ۵ است می شود و به مجازات آن محکوم می شود، الف برای هر دو جرم به ترتیب چه زمانی مشمول مرور زمان اجرای مجازات می شود؟

- ۱) ۱۴۱۰ / ۱۴۰۵
- ۲) مشمول مرور زمان نمی شود / ۱۴۰۵
- ۳) ۱۴۱۰ / مشمول مرور زمان نمی شود
- ۴) مشمول مرور زمان نمی شود / مشمول مرور زمان نمی شود

۱۵- کریم مرتکب جنایت غیر عمدی مستوجب بیش از یک پنجم دیه شده است که هنوز از آن پنج سال نگذشته است، و در این فاصله مرتکب جرمی با مجازات نود و یک روز تا شش ماه می شود، دادگاه نسبت به

جرم دوم چه تصمیمی میگیرد؟

- ۱) الزاما باید به جایگزین حبس حکم دهد
- ۲) به دلیل سابقه محکومیت کیفری نمی تواند جایگزین حبس صادر نماید
- ۳) می تواند جایگزین حبس صادر نماید
- ۴) در صورت وجود جهات تخفیف و گذشت شاکی حکم به جایگزین حبس می دهد

۱۶- صدور حکم به مجازات جایگزین حبس در رابطه با کدام یک از گزینه های ذیل امکان دارد؟

- (۱) عمدی کمتر از شش ماه حبس
(۲) غیر عمدی بیش از دو سال حبس
(۳) غیر عمدی کمتر از دو سال حبس
(۴) عمدی متعدد کمتر از شش ماه حبس

۱۷- کدام گزینه در رابطه با خدمات عمومی رایگان صحیح است؟

- (۱) نسبت به افراد شاغل و اطفال و نوجوانان بیش از چهار ساعت در روز نیست
(۲) در صورت عدم رضایت محکوم، یک چهارم تا یک دوم به آن اضافه می شود
(۳) دادگاه می تواند حکم به یک یا دو مورد خدمت عمومی بدهد
(۴) خدمات عمومی رایگان به صلاح دید دادگاه می تواند مانع امرار معاش متعارف محکوم شود

۱۸- کدام یک از گزینه های زیر با توبه ساقط نخواهند شد؟

- (۱) محاربه مطلقا
(۲) تعزیر منصوص
(۳) حدود مطلقا
(۴) تعزیر غیر منصوص

۱۹- چنانچه یاسین مرتکب جرم تعزیری درجه ۲ شده باشد و برای استفاده از آثار توبه، تظاهر به توبه نماید و

دادگاه متوجه تظاهر به توبه او شود، چه تاثیری در مجازات او دارد؟

- (۱) به حداکثر مجازات تعزیری درجه سه محکوم می شود
(۲) دادگاه می تواند مجازات او را یک درجه افزایش دهد
(۳) دادگاه الزاما مجازات او را یک درجه افزایش می دهد
(۴) تاثیری در مجازات او ندارد

به نام خدا

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

پاسخنامه

حقوق جزا

سردفتری ۱۴۰۱

مدرس: دکتر صدیقه گلستان رو

۱- گزینه ۲ صحیح است. اگر یک شخص ایرانی علیه یک شخص ایرانی دیگر در خارج از کشور مرتکب جرم شود، مورد از مصادیق صلاحیت شخصی فعال است نه صلاحیت شخصی منفعل و بر اساس ماده ۷ ق.م.ا، نیاز به مجرمیت متقابل بودن عمل در کشور خارجی شرط نیست و صرف جرم بودن از نظر قانون ایران کفایت می کند. در سوال فوق الف مرتکب دو جرم کلاهبرداری علیه یک ایرانی و استفاده از امضای مجعول معاون رئیس جمهور شده است که بر اساس ماده ۵ ق.م.ا استفاده از امضای مجعول معاونین رئیس جمهور از مصادیق اعمال صلاحیت واقعی است و بر اساس ماده ۷ ق.م.ا، کلاهبرداری یک ایرانی علیه شخص دیگری در خارج از کشور چه ایرانی و چه خارجی، از مصادیق صلاحیت شخصی فعال است.

۲- گزینه ۴ صحیح است. به موجب تبصره ماده ۱۰ ق.م.ا مقررات عطف به ماسبق نشدن قوانین در مورد قوانینی که برای مدت معین و یا موارد خاص وضع شده است، مگر به تصریح قانون لاحق، اعمال نمی شود. در نتیجه دادگاه نمی تواند به استناد اتمام مهلت، حکم بر برائت یا دادسرا قرار منع تعقیب صادر نماید و حتما باید به جرم رسیدگی و مجازات تعیین نمایند و برای تعیین مجازات باید به قانون زمان وقوع جرم که همان قانون موقت می باشد رجوع نمود که مجازات مقرر، جزای نقدی درجه ۵ می باشد

گزینه چهار به این دلیل غلط است که اگر چه طبق مواد ۴۰ و ۴۶ ق.م.ا تعویق صدور حکم و تعلیق اجرای مجازات در جرایم تعزیری درجه شش می توان صادر نمود اما بر اساس ماده ۵۶ ق.م.ا نظام نیمه آزادی تنها در جرایمی که مجازاتشان حبس است امکان اعمال دارند در صورتی که مجازات مقرر جزای نقدی می باشد.

۳- گزینه ۱ صحیح است. به موجب ماده ۱۱ ق.م.ا قوانینی که اجرای فوری می شوند عبارتند از :

۱. قوانین مربوط به تشکیلات قضایی و صلاحیت: به موجب رای وحدت رویه شماره ۷۹۶، نظر به اینکه مطابق قسمت دوم ماده ۹ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ آراء صادره از حیث قابلیت اعتراض، تجدید نظر و فرجام تابع قوانین مجری در زمان صدور آن است و این حکم که یکی از قواعد تضمین کننده حقوق مکتسب اصحاب دعوا است. در امور کیفری نیز جاری و به همین سبب حکم مندرج در بند ((الف)) ماده ۱۱ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ مبنی بر اجرای فوری قوانین مربوط به صلاحیت، منصرف از قاعده مذکور است. بنابراین، چنانچه رای دادگاه کیفری با توجه به درجه مجازات قانونی جرم در زمان صدور، مطابق ماده ۴۲۸ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲، قابل فرجام در دیوان عالی کشور باشد، کاهش مجازات به موجب قانون جدید تاثیری در قابلیت فرجام رای ندارد.

در نتیجه اعمال قاعده اجرای فوری در گزینه های یک و دو و چهار به دلیل اینکه خلاف حقوق مکتسبه افراد می باشد، ممنوع است و در هر صورت دیوان عالی کشور مرجع صالح اعتراض می باشد.

۲. قوانین مربوط به ادله اثبات دعوی تا پیش از اجرای حکم این بند و تبصره ماده ۱۱ ق.م.ا ناظر به موارد محکومیت است به این معنی که اگر در مورد شخصی بر اساس قانون قدیم حکم برائت صادر شده باشد و بر اساس قانون جدید ادله اثبات تغییر کرده باشد، دیگر نمی توان او را مجددا محاکمه نمود، ولی در صورتی که براساس قانون قدیم در مورد او حکم محکومیت صادر شده باشد، می توان با استناد به قانون لاحق پیرونده را برای بررسی مجدد به دادگاه صادرکننده حکم قطعی فرستاد (شمس ناتری، قانون مجازات اسلامی در نظم کنونی)

۳. قوانین مربوط به شیوه دادرسی

۴. قوانین مربوط به مرور زمان

۴- گزینه ۳ صحیح است. به استناد ماده ۳۶ ق.م.ا چنانچه شخصی محکوم به یکی از مجازات های تعزیری درجه ۴ شود چنانچه انتشار حکم در روزنامه ها موجب اخلال در نظم و امنیت نگردد در یکی از روزنامه های محلی در یک نوبت منتشر خواهد شد و چنانچه جرمی هم مشمول تبصره ماده ۳۶ باشد و هم مشمول صدر ماده، مانند گزینه ۲ و ۴ که هم نصاب مقرر در تبصره را دارا می باشند و هم از جرایم مذکور در تبصره هستند و هم تعزیر درجه ۴ مورد اشاره در صدر ماده هستند، بر اساس تبصره ماده ۳۶ الزاما باید حکم به انتشار صادر شود و مشمول صدر ماده ۳۶ نمی شوند، اما اگر جرمی از جرایم مذکور در ماده ۳۶، کمتر از یک میلیارد ریال باشد ولی تعزیر درجه ۴ محسوب شود، از مصادیق صدر ماده محسوب شده و در صورتی که موجب اخلال نباشند، در یکی از روزنامه های محلی منتشر خواهند شد.

۵- گزینه ۱ صحیح است. به استناد ماده ۵۸ ق.م.ا

دادستان پس از گذشت نصف می توانند پیشنهاد صدور حکم آزادی مشروط را به دادگاه نمایند اما قاضی اجرای احکام موظف است مواعد مقرر و وضعیت زندانی را درباره تحقق شرایط لازم برای صدور حکم آزادی مشروط را بررسی و در صورت احراز آن، پیشنهاد آزادی مشروط را به دادگاه تقدیم نماید. محکومان نمی توانند پیشنهاد آزادی مشروط نمایند.

۶- گزینه ۱ صحیح است. به استناد ماده ۴۷ ق.م.ا، جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی غیر قابل تعویق هستند به موجب تبصره الحاقی به ماده ۴۷ توسط قانون کاهش، در صورت همکاری موثر مرتکب در کشف جرم، بخشی از آن قابل تعلیق است اما همچنان این جرایم حتی در صورت همکاری موثر، غیر قابل تعویق می باشند.

همچنین کلاهبرداری چون یک جرم اقتصادی است بر اساس بند ج ماده ۴۷ باید بیش از یک صد میلیون ریال باشد تا غیر قابل تعویق باشد اما گزینه ۲ مطلق کلاهبرداری را بیان نموده در نتیجه غلط می باشد.

علت غلط بودن گزینه سه و چهار نیز این است که قاچاق مواد مخدر قابل تعویق و تعلیق است اما اگر به صورت عمده باشد غیرقابل تعلیق و تعویق می باشد. و همچنین تنها معاونت در قتل عمدی غیرقابل تعلیق و تعویق است در صورتی که گزینه چهار عنوان کرده معاونت در قتل غیر عمدی

۷- گزینه ۴ صحیح است. گزینه ها به تقلیل و تبدیل اشاره کرده اند، تفاوت تقلیل و تبدیل در این است که تقلیل، ماهیت مجازات را تغییر نمیدهد در صورتی که تبدیل ماهیت مجازات را تغییر میدهد.

در قانون مجازات سال ۹۲ قبل از اصلاح توسط قانون کاهش عنوان شده بود تبدیل انفصال دائم به انفصال موقت به میزان پنج تا پانزده سال که قانون کاهش با جایگزین کردن کلمه تقلیل به جای تبدیل، به این نکته اشاره نمود که ماهیت انفصال دائم و انفصال موقت متفاوت نمی باشد. در نتیجه گزینه یک و سه غلط می باشد چراکه ماده ۳۷ قانون مجازات اصلاحی ۹۹، به صراحت از کلمه تقلیل انفصال دائم به انفصال موقت استفاده نموده است. همچنین در رابطه با گزینه دو نیز از کلمه تبدیل استفاده نموده است و اشاره به این دارد که ماهیت مصادره اموال با جزای نقدی متفاوت می باشد در نتیجه این گزینه هم غلط می باشد.

تنها گزینه صحیح به صراحت بند ب ماده ۳۷ قانون مجازات اصلاحی ۹۹، گزینه ۴ است.

۸- گزینه ۲ صحیح است. مستند به ماده ۲۵ و ۳۹ ق.م.ا، فقدان سابقه کیفری موثر از شرایط صدور حکم به معافیت از کیفر می باشد نه هر سابقه کیفری

۹- گزینه ۱ صحیح است. به استناد ماده ۵۷ و ۵۸ و ۶۲، نهاد نظام نیمه آزادی تنها در جرایم غیر قابل گذشت امکان اعمال دارند چراکه نیاز به گذشت شاکی دارند در صورتی که در جرایم قابل گذشت به صرف گذشت شاکی تعقیب موقوف و یا مجازات اجرا نمی شود و نوبت به اعمال نظام نیمه آزادی نمی رسد. همچنین در آزادی تحت نظارت سامانه های الکترونیک نیز باید شرایط مقرر در تعویق که در ماده ۴۰ ق.م.ا بیان شده است که یکی از آن ها عدم سابقه کیفری موثر است رعایت شود که در فرض سوال رعایت نشده است

در نتیجه تنها گزینه صحیح گزینه یک می باشد که با رعایت شرایط قانون مقرر در ماده ۵۸، امکان اعمال آن وجود دارد.

۱۰- گزینه ۲ صحیح است. به استناد تبصره ۲ ماده ۸۸ ق.م.ا، هرگاه نابالغ مرتکب یکی از جرائم موجب حد یا قصاص گردد در صورتی که از دوازده تا پانزده سال قمری داشته باشد به یکی از اقدامات مقرر در بندهای (ت) و یا (ث) محکوم می شود و در غیراین صورت یکی از اقدامات مقرر در بندهای (الف) تا (پ) این ماده در مورد آنها اتخاذ می گردد. در نتیجه الف که زیر ۱۲ سال سن دارد و مرتکب یک جرم حدی شده است، به یکی از بند های الف یا ب یا پ ماده ۸۸ محکوم خواهد شد. اما اگر جرم ارتكابی جرم تعزیری بود به استناد صدر ماده ۸۸ ق.م.ا، جرم ارتكابی توسط الف قابل مجازات نبود و هیچ یک از بند های الف تا ث این ماده در باره او اجرا نمی شد.

همچنین به استناد تبصره فوق الذکر و همچنین ماده ۹۱ ق.م.ا چه الف حرمت رفتار ارتكابی را درک کند چه نکند هیچ تغییری در اقدام تامینی او صورت نخواهد گرفت. چراکه ماده ۹۱ به صراحت اعلام می کند افراد بالغ زیر ۱۸ سال در صورتی که الف بالغ نیست. و به استناد ماده ۹۱ ق.م.ا و ماده ۸۹ ق.م.ا، از آن جا که ب بالغ زیر ۱۸ سال هست و مرتکب جرم حدی ای شده که حرمت آن را درک نمی کرده، و از آنجا که سن او بین ۱۵ تا ۱۸ سال است، حسب مورد به یکی از مجازات های مقرر در ماده ۸۹ ق.م.ا محکوم خواهد شد و نسبت به او نیز اقدام تامینی صورت خواهد گرفت.

۱۱- گزینه ۴ صحیح است. به استناد ماده یک قانون جرایم سیاسی، هر یک از جرائم مصرح در ماده (۲) این قانون چنانچه با انگیزه اصلاح امور کشور علیه مدیریت و نهادهای سیاسی یا سیاست های داخلی یا خارجی کشور ارتکاب یابد، بدون آنکه مرتکب قصد ضربه زدن به اصل نظام را داشته باشد جرم سیاسی محسوب می شود.

۱۲- گزینه ۱ صحیح است. به موجب ماده ۷۰ ق.م.ا دادگاه ضمن تعیین مجازات جایگزین، مدت مجازات حبس را نیز تعیین می کند تا در صورت تعذر اجرای مجازات جایگزین، تخلف از دستورها یا عجز از پرداخت جزای نقدی، مجازات حبس اجراء شود. که ضمانت اجرای تعذر اجرای مجازات جایگزین و مجازات حبس بر اساس این ماده اعمال خواهد شد اما نسبت به تخلف از دستور های دادگاه براساس ماده ۸۱ ق.م.ا تعیین خواهد شد که بار اول در تخلف از دستور، یک چهارم تا یک دوم به مجازات مورد حکم افزوده می شود و بار دوم مجازات حبس اجرا خواهد شد.

لازم به ذکر هست که در صورت عجز از پرداخت جزای نقدی به عنوان جایگزین حبس، مجازات اصلی که همان حبس است اجرا خواهد شد نه مجازات بازداشت بدل از جزای نقدی

۱۳- گزینه ۳ صحیح است. به استناد ماده ۹۶ ق.م.ا عفو خصوصی هم می تواند منجر به تخفیف مجازات شود و هم می تواند به طور کلی مجازات را مرتفع نماید و همچنین ماده مذکور راجع به جرایم تعزیری می باشد و عفو خصوصی در حدود تابع شرایط ماده ۱۱۴ ق.م.ا می باشد

و بر اساس ماده ۹۸ ق.م.ا عفو عمومی همه آثار محکومیت را منتفی می نماید که در نتیجه پس از عفو عمومی فرد از حقوق اجتماعی محروم نخواهد شد. همچنین لازم به توضیح است که عفو عمومی هم شامل متهمان و هم محکومان می شود اما عفو خصوصی تنها شامل محکومان می شود.

۱۴- گزینه ۴ صحیح است. به استناد ماده ۱۰۹ ق.م.ا، جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی مشمول مرور زمان تعقیب، صدور حکم و اجرای مجازات نمی شود و جرم همکاری با دول متخاصم یک جرم علیه امنیت محسوب می شود در نتیجه گزینه یک و سه صحیح نمی باشند.

همچنین بر اساس بند ب ماده مذکور، جرایم اقتصادی من جمله کلاهبرداری با رعایت نصاب مقرر در ماده ۳۶ (بیش از یک میلیارد ریال برای کلاهبرداری) مشمول مرور زمان نمی شوند و اگر چه سوال عنوان داشته که کلاهبرداری کمتر از یک میلیارد ریال و اصولا مشمول مرور زمان می شود اما بر اساس ماده ۱۱۰ ق.م.ا هرگاه در مورد یک شخص به موجب حکم یا احکامی محکومیت‌های قطعی متعدد صادر شود، شروع به اجرای هر یک از محکومیتها، نسبت به دیگر محکومیتها، قاطع مرور زمان است. در نتیجه به علت شروع به اجرای مجازات جرم همکاری با دول متخاصم، سایر جرایم ارتكابی نیز مشمول مرور زمان نمی شوند.

۱۵- گزینه ۱ صحیح است. بر اساس ماده ۶۶ ق.م.ا، جرم ارتكابی سابق باید عمدی باشد نه غیر عمدی و در صورت نبود سابقه کیفری مشروح در ماده ۶۶، قاضی باید الزاما در مجازات های نود و یک روز تا شش ماه حکم به جایگزین حبس بدهد. همچنین بر اساس رای وحدت رویه شماره ۷۴۶، تعیین و اعمال مجازات جایگزین حبس به شرح مندرج در مواد ۶۵ و ۶۶ و ۶۷ و ۶۸ الزامی بوده و مقید به رعایت شرایط مقرر در ماده ۶۴ قانون مجازات اسلامی از قبیل گذشت شاکی یا وجود جهات تخفیف نمی باشد.

۱۶- گزینه ۲ صحیح است. با توجه به کلمه می تواند در متن سوال، منظور این است که در کدام یک از جرایم مطرح در گزینه ها، دادگاه اختیار اعمال جایگزین حبس دهد. که با توجه به ماده ۶۵ و ۶۶ و ۶۸ جرایم عمدی کمتر از شش ماه حبس و غیر عمدی کمتر از دو سال حبس و عمدی متعدد کمتر از شش ماه حبس، صدور حکم جایگزین حبس الزامی است و فقط غیر عمدی بیش از دو سال اختیاری است. لازم به توضیح است که بر اساس ماده ۷۲ ق.م.ا اصلاحی ۹۹ توسط قانون کاهش، صدور مجازات جایگزین حبس در جرایم عمدی متعدد که حداقل مجازات قانونی یکی از آن ها بیش از یک سال باشد ممنوع است در نتیجه طبق قانون جدید صدور حکم جایگزین حبس در جرایم عمدی متعدد بیش از شش ماه تا یک سال اختیاری شده است.

۱۷- گزینه ۱ صحیح است. بر اساس تبصره یک ماده ۸۴ ق.م.ا و تبصره یک ماده ۸۹، ارائه خدمات عمومی رایگان توسط اشخاص شاغل و اطفال و نوجوانان بیش از چهار ساعت نیست و خدمت عمومی نباید مانع امرار معاش متعارف اشخاص شود و طبق تبصره ۳ ماده ۸۴ ق.م.ا، در صورت عدم رضایت محکوک به انجام خدمت عمومی، مجازات اصلی مورد حکم اجرا می شود و نمی توان به بیش از یک خدمت عمومی حکم داد.

۱۸- گزینه ۲ صحیح است. به استناد ماده ۱۱۵ و ۱۱۶ ق.م.ا، توبه در جرایم تعزیری غیر منصوص شش تا هشت موجب سقوط مجازات و یک تا پنج موجب تخفیف مجازات می باشد. اما قانونگذار در رابطه با توبه در جرایم تعزیری غیر منصوص سکوت نموده است که بر اساس دکترین حقوقی، تعزیرات غیر منصوص ملحق به حدود می باشند و احکام توبه در حدود در تعزیرات منصوص نیز جاری است. در ازمون های حقوقی نیز باید بین ساکت بودن قانون و ملحق به حدود بودن تعزیرات منصوص دقت نمود و اصل بر ساکت بودن قانون می باشد. همچنین مستند به تبصره یک ماده ۱۱۴ ق.م.ا نیز توبه محارب قبل از دستگیری یا تسلط بر او موجب سقوط حد است و در رابطه با حدود نیز تنها حد قذف مطلقا ساقط نخواهد ما بقی حدود با توبه ساقط می گردند و محاربه نیز با شرایط ذکر شده ساقط می گردد

۱۹- گزینه ۴ صحیح است. بر اساس ماده ۱۱۷ ق.م.ا، در مواردی که توبه مرتکب، موجب سقوط یا تخفیف مجازات می گردد، توبه، اصلاح و ندامت وی باید احراز گردد و به ادعای مرتکب اکتفاء نمی شود. چنانچه پس از اعمال مقررات راجع به توبه، ثابت شود که مرتکب تظاهر به توبه کرده است سقوط مجازات و تخفیفات در نظر گرفته شده ملغی و مجازات اجراء می گردد. در این مورد چنانچه مجازات از نوع تعزیر باشد مرتکب به حداکثر مجازات تعزیری محکوم می شود. که در فرض سوال، مرتکب قبل از صدور حکم و قبل از اعمال مقررات توبه تظاهر به توبه می نماید در نتیجه تاثیری در مجازات مرتکب ندارد.

۲۰- گزینه ۲ صحیح است. به استناد ماده ۷ ق.م.ا چنانچه مرتکب ایرانی باشد و خارج از کشور مرتکب فعلی شود که طبق قانون ایران جرم باشد، و مشمول جرایم مذکور در ماده ۵ ق.م.ا اسلامی نباشد، دادگاه های ایران بر اساس صلاحیت شخصی فعال، صالح به رسیدگی هستند.